

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

31 de crimine legis Flauiaë de plagiaris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

*Aristonico nullus fuit prudentior
 Latore legum post Solonem. Nunc quoque
 Post ordinata legibus quam plurima,
 Rectissime legem nouam iulii auream:
 In posterum ne venditores piscium
 Vendant sedentes, vsq; stent ad vltimum. Item
 Nunc venditor, si piscium quis vendidit
 Pretio minore quam petiuit, illico
 In carcerem vt ducatur, equo vti
 Pretioque contenti, domum vel putridos
 Pisces ferant ii vesper: mittas annum,
 Mittatur aut puer, senex ve. protinus
 Omnes ement ex lege.*

Honorius & Theodosius CC. pretium piscibus impoferunt, vt per vicena pondo piscis primæ qualitatæ, solidas ministraretur, ministris piscium principis, in l. 1. de pretio piscis, lib. 14. C. Theod. 14 tit. 20. ¶ Annonæ potissimum hæc functio æstimari tempore famis & sterilitatis debet, vt obuiam eatur diuitum tyrannidi. Nā vt ait Theodericus Gothorum rex, Cassiod. lib. 4. variat. epistol. 5. Tunc grande commodum est, cum indigentibus pacifici, quando sumes solet totum cōsumere, vt suam necessitatem possit expellere: nam cum ambitioni suæ seruiat propemodum donare videtur, qui vendit rogatus: ad saturatos ire cum mercibus, certamen est.

15 ¶ Instituit Augusti. ne plebs deuocaretur a negotiis frumentationis causa, ter in anno quaterniorum mensium tesseras dati, Suet. in Augusto. Atque Archadius & Honorius statuerunt, penam fiscalem præ Otientem vno numo distrahî, imposita pena etiam illis, qui pro maiori pretio supplicare ausi fuissent, in l. vni. de pretio panis Ostien. lib. 14. C. Theod. tit. 18. Existat constitutio Iulianiani, constit. nouell. ar. 12. editum de formulis artificum. in hæc verba: πᾶς τεχνίτης, καὶ μισθωτὴς καὶ ἕμπορος, καὶ τὸ πᾶν ἐργαζόμενος, ἀλλ' ὅπου μισθωτὴς, καὶ ἕμπορος, εἰ δὲ ἢ τεχνίτης ἢ μισθωτὴς ἢ ἕμπορος, ἢ πᾶσι τούτοις. Omnis artifex, aut mercenarius, aut mercator, secundum auctoris formulam operas locato, merces ve vendito: nam si quid amplius acceperit, pene tripli subiaceat.

16 ¶ In militari annona, fiebat distributio per tesseras, secundum præscriptum ordinem dierum, bucellati, panis, vini, aceti, lardi, veruecinæ carnis, in l. 1. de erogati. milit. ann. lib. 12. C. tit. 3. 8. Cum tessera enim poterat quis annonam tute petere, & cum ea annonā habere videbatur, l. mortuo bone. 50 §. 1. de legat. 2. l. 2. de frumen. Alex. lib. 11. C. tit. 27. Aliquando ex privilegio, septem dierum spatium, quadam aliæ species dabantur pro rebus quotidianis, & loco tesserae communis, dabatur stellata tessera: & illa distributio dicebatur stellatura. In qua species aliæ dabantur, & constitutum ne in stellatura fraus militibus fieret, neque res illis maiori pretio æstimarentur, quam vendi possent in foro publico, l. septem diebus. 12. de erogati. milit. anno. lib. 12. C. l. species, de cohortal. lib. 12. C. & illa æstimatio ad certati dicta, & annonæ ætatis. Alexander Cæsar annonam militum diligenter inspexit, Tribunos, qui de stellaturis militibus aliquid abutissent, capitali pœna affectit, Lamprid. in Alex. Et Pescenninus Imperator, Tribunos duos, quos constitit stellaturas accepisse, lapidibus obrui ab auxiliariis iussit, Spar. in Pescennio. Scio quid alii de stellatura & stellionatu in hac quaestione comminiscuntur, sed non terno tempore in erroribus resellendis, sufficit mihi, si quod verius puto, salua aliorum nota, referam.

17 ¶ Rursum placuit, de frumentaria ratione quippiam in aliū vsum non posse conuerti ab iis, qui curam eius habent, & conuersam cum suo incremento restituendum. Et hac de causa etiā contra absentem agi posse, l. 2. de admi. rer. ad ciusat. pertinent. lib. 50. P. tit. 3. nempe quod frumentariæ pecuniæ debitor cito cogendus sit, d. l. 2. §. frumentaria. nulla exceptione etiam compensationis admissa, d. l. 2. §. ad frumenti.

18 ¶ Alia actio etiam in eum datur, qui frumento pœnam, vel aliud quid immiscuit, vt difficilis separatio sit, quasi de corrupto, ex lege Aquilia, l. si seruus seruus. 27. §. item si quis, ad l. Aquil. in P.

De Crimine legis Flauiae de Plagiariis.

Cap. 31.

Lib. 9. C. tit. 20. Lib. 48. P. tit. 15.

- 1 Plagii criminis accusatio, publici iudicii, & plagium quid, 2. & 3.
- 2 Plagium qui committere dicantur.
- 3 Plagiatorum pœna, & actio, 6. 7. 8. & 9.

- 6 Interdictum de Libero homine exhibendo quale. Libero hominem vincire, aut concludere pœnam habet plagii, eod. & seq.
- 10 Scortum supprimens lege Flauia de plagiariis non tenetur.
- 11 Adulterum maritus per 20. horas retinere potest tantum, & latro comprehensus per diem & noctem vniam concludi potest.
- 12 Seruum subrahens, num mori debeat.
- 13 Scripta vel composita ab alio sibi arrogans, punitur vt plagiarius.

Plagii ¶ criminis accusatio, publici est iudicii, l. plagii. 13. ad leg. Fab. de plag. C. §. est & inter. de pub. ind. apud Iulii. ¶ Plagiator non vno loco Accursus, in l. 1. in ver. de plagio, eod. tit. in P. & in rub. C. de plagiar. explicat a plagis, veluti a vulneribus & dolore, qui infligitur parentibus & dominis, ex suppressione filiorum, vel seruatorum: cuius fere omnes sententiam secuti sunt. Arbitror autem rectius, a plagis seu retibus dici. Dicuntur enim quoque retia tora, plagæ, prima syllaba correpta, ad capiendos feras. Hinc tendere plagas apud Ciceronem, 3. offic. & Vlpianum quoque, l. que sunt. 12. §. si in agro, de fund. instrum. lib. 33. P. tit. 7. & incidere in plagas, Cicer. 2. in Verrem. Vel plagæ, illi fines secundum Seruum, in 4. Eneid. Verg. in vers. Retia rara plage, late venabula ferro. quibus retia tenduntur, circa inam & summam partem. Hinc metaphora sumta, arbitror plagium dici & plagiarios venationem & venatores hominum, qui veluti feras rebus, ergastulis capiunt, & supprimunt homines. Sic enim & Plato, in Sophista, & 7. de legib. constituit speciem venationis humanam, nempe perdatorem & Tyrannidem: de qua & nos alibi pauca tradidimus, lib. 29. Syntax. art. mirab. ca. 2.

¶ Græcis plagiarius ἀρπαγεύτης dicitur, quisquis hominem in captiuitatem redigit: vocant namque ἀρπαγεύτης, non tantum seruum, sed captum quemlibet, & seruituti mancipatum: siue seruus alicui, siue ingenium libere natura sit. Inde ἀρπαγεύτης ἀρπαγεύτης, ἀρπαγεύτης ἐκ τῆς ἀρπαγῆς: vt apud Xenophontem, καὶ τὸ ἀρπαγεύτης, ἀρπαγεύτης ἀρπαγῆς. Sic enim dicuntur a compediibus, quibus capti vincuntur: ἀπὸ καὶ ἀρπαγῆς, ἀρπαγῆς. Aliam quamuis Eultharis & Aristophanis interpres declinationem tradant, καὶ τὸ ἀρπαγεύτης ἀρπαγῆς, a venditione ἀρπαγεύτης mancipiorum. Scio Alciatum, l. Parerg. ca. 47. post Philophum, ἀρπαγεύτης ἀρπαγῆς, id est, ab obliquo seu dolo deriuari plagium: quia obliquis, inquit, quibusdam artibus & dolis in seruitutem trahebant.

¶ Verum mea sententia magis mihi placet. Ergo ἀρπαγεύτης seu plagiarius erit, qui liberos in seruitutem redigunt, & qui liberum hominem pro seruo vendunt, & qui seruum alienum tanquam suum vendunt. Item & qui emit scienter, Plagian. in l. 1. & l. pen. §. si ad leg. Flauia de plagia. in P. l. quoniam seruus. 7. eod. C. l. si quis seruus. 12. & l. pen. C. eod. Qui scienter hominem liberum donauerit, aut cum alia re permutauerit, quive ex illis causis sciens prudensque acceperit, l. 4. eod. tit. in P. Qui feruum alienum fugituum suscepit, celauit & proprium asserit, l. eum qui. 5. eod. in l. fuga. 6. l. eum qui. 9. C. eod. Cic. pro Rabirio. Id que dolo malo: nam ignoranter & per errorem suspiciens, celansve, in hanc legem non incidit, l. 3. & l. non statim. 6. eo. P. nec qui suos seruos, vel liberos esse asseuerantes supprimunt, l. plagii. 14. C. eod. Incidit quoque in hæc legem, qui liberum ea mente, vt tanquam in seruo de eo negotietur, supprimit, celat, vincit, qui quæve seruo alieno ita perfolet, vt fugiat, l. pen. §. fin. eod. in P. Huc refertur retentio liberatum personarum inuitarum: imminuere libertatem quippe ea videtur, & pœnam postulat. Nihil enim multum ab specie seruitutem differunt, quibus non datur facultas recedendi, Plagian. l. 1. & 2. de libe. homi. exhib. P. Lucianus, plagium ad liberos venditos pro seruis, maxime referre videtur: apud quem, in auctione & venditione philosophorum, in dialo. vitar. Philosoph. sic emtor ait, quia Mercurio emere Diogenem philosophum, qui & profus liberum se asserbat, opraco quid ais tu, vendis hominem liberum? Merc. vendo. ego. Emtor, Nihil times ne plagii accusatum, in Atropagitarum iudicium quis te vocet? &c.

¶ Pœna huius criminis olim pecuniaria, l. in fuga. C. ad leg. Flauia de plag. dehinc ea in vsum esse desit, & postmodum pro modo admissi puniri cepit vt plerumque rei in metallum damnarentur, l. si. eo. in P. Atque capitale crimen habitum, l. 1. eod. P. Statutumque vt capite plagiarii plectantur, in aliorum exemplum, l. quoniam seruus. 7. Cod. eod. Ita Constantinus, l. si. eod. C. Plagiarius, qui vnicuique filiorum miserandas instigunt orbitates instali: pœnam ceteris ante cognitum supplicis teneri, vult. Conseruetur autem hoc crimen admittere, si seruus sit, bestia donari: & ingenium gladio conseruetur.

summari. In Codice Theodosiano, *l. vii. ad leg. plagiam, lib. 9. C. Theod. tit. 18.* Constantini lex iubet, ludo gladiatorio seruos plagiarios obici, & liberos sub hac forma, vt antequam aliquid faciant, quo se possint defendere, gladio absumantur. Concurrunt & cum plagio interdum alia crimina, quae poenam exasperant, vt si alicuius filius raptus sit, conclusus & verberatus, de publica quaestio sit, *l. ad eum, ad leg. lul. de vi publ. lib. 48. P. tit. 6.*

¶ Proponit interdictionem praetor, *l. 3. per tot. C. l. de lib. hom. exhib. P.* quod viam ad actionem legis Fabiae de plagiaris praeparat. De libero homine suae potestatis, dolo malo scienter, inuito retento, exhibendo, tuenda libertatis causa. Sicuti & de liberis exhibendis, si detineantur inuito patre, *to. tit. de li. hom. exhib. l. 8. C. tit. 8. l. i. eo. tit. P. l. 4. 3. tit. 2. 9.* quod praeparatorium est ad aliud interdictionem, de liberis deducendis, *l. 3. eod. in P.* Competit autem, vt motu, & cum his interdictionis accusatio legis Fabiae, *d. c. l. 3.* Sicuti & ciuilitate qui de sollicitata ancilla plagioque facto conuenitur, cum hoc & in rem actione ciuilitate experiri potest, *l. 3. ad leg. Fab. de plagiar. Cod.* Et criminaliter via ordinaria, subscritpione & accusatione instituta, *l. ut legis, 3. Cod. eod.* Potest & serui corrupti actio proponi, *l. 2. Cod. eod.* aduersus eum, qui sollicitum seruum deteriorem fecerit, vel occultauerit, *l. 4. de furt. Cod.* In qua actione venit affirmatio in duplum, & rerum etiam a seruo ablatarum, *l. si quis, in fine, C. in hoc iudicio, de ser. corrupt. in P.* Competit & actio cum plagio, furti, *d. tit. l. 4. C. si abducta, de furt. lib. 6. Cod. tit. 1. furtum namque fit scienter vendendo tertium alienum, l. 1. C. si sciens, 7. de usucap. pro emt. lib. 7. Cod. tit. 26.*

¶ Lex ¶ Graecorum, *Const. Harmenop. lib. 6. in epist. tit. 8.* Serui aut liberi homines, qui liberos aut seruos alienos distrabunt aut alienant, casti & rasi, manu truncantur. Et rursum eod. Si quis sciens liberum hominem esse, emerit, vendiderit, donarit, in dotem dederit, vel pro re permittat, vna quaelibet harum causa probata, manus ei abscindantur. ¶ Athenienses ¶ pronuntiarunt, Nemonem molitorem occidendum esse, quod Pellenaum puerum ingenium, sciens dolo malo, in pistino & vinculis habuisset, *Dinar. contra Demofth.* nam & leges eorum morte multabant eos, qui in seruitutem homines redigebant, vt scribit Xenophon *lib. 2. de dict. 9. C. in Socr.* ¶ Lex ¶ diuina sic quoque se habet, *Exod. cap. 21. Qui furatus fuerit hominem, & vendiderit eum, conuictus morte moriatur.* Quod transcriptum in Decretalibus Gregorii, *c. i. de furt.* Quamuis Panormitanus tradat in *d. tit. cap. 1. de furt.* in foro ecclesiastico, mortem illam naturalem non infligi, sed acriorem poenam sine morte, quia ecclesia non nouit sanguinis poenam, *c. in archiepiscopatu, de rapt. cum similib. ibi nota.* Verum qui possit in tam graui scelere episcopus remittere negotium cariae seculari, nihil mihi prohibere videtur. In legibus Salicis *tit. 11. §. 1.* sic quoque statutum: *Qui seruum ancillamve alterius furatus fuerit, vt & caballum culpabilis 1400. denariorum, qui facinus 35. solidos, si dicitur de ancilla triginta, excepto capitali & delatura Rursum §. 5. eius. tit. Si seruum puledrum seruamve de ministerio domitorum furatus, 1800. denar. seu 45. solidi culpabilis iudicetur. Et iterum in leg. b. Salic. tit. 4. de plagiariorib. §. quarto: Qui hominem ingenium plagiauerit & vendiderit, & postea in patriam reuersus fuerit, Malberg frisolano, seu ande fecto 8000. denar. qui facinus solid. 200. culpabilis iudicetur. Et rursum alia §. 1. praed. tit. Si quis mancipia aliena sollicitauerit, conuictus Malberg Theulasma 600. 10 denar. qui facinus solidos 15. culpabilis iudicetur. ¶ Excusat ¶ causa suppressendi hominem, interdum a crimine legis Flaviae de plagiaris, veluti si quis scortum libidinis causa suppresserit, celauerit, vel rapuerit: nam turpius facit scortum, quam qui surripit & facti ignominiam secum compenfat, *Ulpian. l. verum est, 40. de furt. lib. 47. P. tit. 2.**

¶ Excusatur ¶ etiam in iure, qui detinuerit per viginti horas, & domo conuulerit adulterum cum vxore comperit, non autem si ultra retinuerit, *Ulpian. in l. capite quimo, 25. ad leg. lul. de adul. P.* Atque in legibus Wisigothorum, haec, *l. 22. de furt. lib. 7. Cod. Wisigot. tit. 2. Si quis furem aut quemcumque reum comprehenderit, statim perducatur ad iudicem: Ceterum sua domus amplius, quam vna die & nocte retineat non audeat. Si quis contra hoc fecerit, quinque solidos iudici pro sola hac praesumptione cogatur exsoluere, &c.* Interdicunt enim leges omnibus priuatis, qui iurisdictionem non habent, carceres, *Lenic. de priuati. carcer. Cod.* ¶ Ex ¶ iure Iustiniano, qui seruum alienum abduxisset morte pledebatur, *l. 7. ad leg. Flavi. de plag. Cod.* Hoc tamen emendauit consuetudo, quam lege firmavit Leo Caesar; statuitque, ne posthac ob id mors infligeretur, sed vt qui alienum seruum abduxisset deprehensus esset, & cum his eiudemque pretium, & ita duplum domino restitueret, tum etiam quicquid ex industria eius ipsi accessisset, & quantum dominus non amisso seruo eius nomine per ipse potuerit, inconstituit. *Leonis, constitut. 61. tit. 1. de ardu. proquis de plagio.*

¶ In ¶ iure Wisigothorum, seruus qui alienum seruum domino nesciente plagiauerit, centum quinquaginta flagella coram iudice extentus accipiebat, *d. tit. cap. Wisigothor. l. 4. de usurpato. & plagiar. mancipio. tit. 3.* At de ingenuis alia seuerior lex haec, *l. 3. eod. tit. Qui solum aut filiam alicuius ingenui aut ingenua plagiauerit, aut sollicitauerit, & in populos nostros, vel in alias regiones transferri fecerit: huius sceleris auctor patri aut matri, fratri, uel uxor si fuerit, aut proximis parentibus in potestate tradatur, ut illi occidendi aut vendendi habeant potestatem, &c.* Iisdem legibus, *l. 3. de inuasio lib. 8. Cod. Wisigot. tit. 1. Quicumque dominum vel dominam, intra domum vel cortis suae ianuam conuulerit, et si que aditum egressio nis negauerit, sive ut id fieri et alius praeeperit, pro ausu temeritate auctor sceleris det domino auri solidos numero triginta, & insuper centum flagella suscipiat.* Inter plagiarios annumerantur, qui aliorum scripta sibi arrogat vt sua. Statuit enim aliquando Ptolemaeus, vt furti in hos ageretur, qui in literarum certamine, aliena tanquam sua protulissent, damnatique sunt summa cum infamia, detegente furtum illorum Aristophane, vt scribit Vitruuius Pollio *lib. 7. Architec.* Pollianus dicit *lib. 2. epig. in Poetas, poetas, ἀλλότριον λοποδότης ἐπιβόρ,* expilat. res seu fures aliorum veruum. Plagiaris Martialis, his versibus, ad Quintianum, *lib. 1. epig. epig. 20.*

*Commendo tibi, Quintiane, nostros,
Nostros dicere si tuam in libellos
Possum, quos recitat tuus poeta.
Si de se uisio graui querentes,
Assertor uenias, satisque praestes.
Et cum se dominum uocabit ille,
Dicas esse meos, manumque missos.
Hoc si ter que quaterque clamitaueris,
Impones plagiaris pudorem.*

Diagoras Teleclidis filius, impius dictus, quod plagii accusatus a poeta quodam, de surrepto praene a se conscripto eiuisset furtose non teneri, atque ille paulo post prolato in lucem praene secunda fama hominum ueretur: quam obrem & caestus Diagoras, orationes scripsit *ἑκατοπυγίωνες*, quasi de turribus praecipitantes dicas, quae defectiois causam a communi de diis persuasionem continebant, vt scribit Hesyechius Milesius Illustrius, *περὶ σοφῶν.* Numenius Pythagoricus Philofophus, Apamia oriundus, Platonis ingenium nota perstringit, quod veluti plagio surripuerit ex Molaisicis libris quae de mundo & Deo prodidit: vnde & alibi vocat Platonem Mosem Atticifantem, *idem eod.*

DE PRIVATIS DELICTIS,

LIBER XXXVII.

De Furto. Cap. I.

Lib. 47. P. tit. 2. Lib. 6. C. tit. 2. Lib. 5. Decret. tit. 18.

1 Furtum grauius peccatorum habuit crimen, & eius ex naturalibus etiam lege detestatio.

2 Furto apud Lacedaemonios astuti laudati, & apud Aegyptios: & ratio nu. 4.

3 Sacrificium Mercurii apud Samos quare permittebat illo tempore furtum.

5 Fures qui prosecuti fuerint, & furtum desinat esse ¶ contentis.

6 Furti finitio, & vnde dicitur.

7 Furtum maxime affectu & animo, non rei quantitate persequitur, eod.

8 Furtum in quibus committitur.

9 Furtum non fit sine contrelatione.

10 Furtum non fit rei pro derelicto habitae, nec rei nostra.

11 Furtum ut fiat, debet fieri inuito domino.

